

تعاون و کشاورزی، سال ششم، شماره ۲۱، بهار ۱۳۹۶

تبیین الگوی تأمین مالی تعاونی‌ها برای مشارکت‌های عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌های کشور با استفاده از نظریه داده‌بنیاد

محمد حسن ابراهیمی سرو علیا^{۱*}، ماشاالله عظیمی^۲، حبیب رودساز^۳،
وجه الله قربانی زاده^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۷/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۲/۲۵

چکیده

این پژوهش کیفی به دنبال کشف و تبیین الگوی تأمین مالی تعاونی‌ها برای حضور در مشارکت‌های عمومی - خصوصی با بهره‌گیری از نظریه داده‌بنیاد است. بدین منظور ۱۰ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته تخصصی با خبرگان و یک مطالعه مجزا انجام شد. داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری تحلیل شدند و روایی و پایایی آنها از طریق سه معیار قابل قبول بودن، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری به دست آمد. براساس یافته‌های پژوهش، استفاده از اوراق منفعت تعاون، فاینانس، تأمین مالی جمعی و استقراضی شیوه‌های نوین تأمین مالی جهت حضور تعاونی‌ها در مشارکت‌های عمومی و خصوصی بودند که با بررسی کارآمدی و ضعف هر کدام از این شیوه‌ها مشخص شد بهترین رویکردهای ممکن استفاده از اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی بودند که بیشترین امتیاز را از منظر خبرگان کسب کردند و نقاط ضعف کمتر نیز نسبت به سایر روش‌های تأمین مالی داشتند و لذا از منظر بهره‌وری و حضور در زیرساخت‌های کشور مناسب تشخیص داده شدند.

واژه‌های کلیدی:

تأمین مالی، تعاونی، مشارکت عمومی - خصوصی، نظریه داده‌بنیاد

۱. استادیار گروه مدیریت مالی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران

E-mail: mh.ebrahimi@atu.ac.ir

*نویسنده مسئول

۲. دانشجوی دکتری مدیریت مالی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران

۳. استادیار گروه مدیریت دولتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران

۴. دانشیار گروه مدیریت دولتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران

مقدمه

رشد و توسعه اقتصادی کشورها درگروی اجرای پروژه‌های مختلف زیرساختی و خدماتی است و افزایش کارایی و کیفیت ارائه خدمات ازجمله اهداف اصلی آنها به شمار می‌رود. متوسط سرمایه‌گذاری موردنیاز جهت طرح‌های زیربنایی در کشورهای درحال توسعه ۵/۵ درصد GDP است که از این میزان، دو تا چهار درصد محقق می‌شود.^۱ در چنین شرایطی، کمبود سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی نه تنها موجب کند شدن رشد اقتصادی در این کشورها گردیده بلکه موجب پایین نگه‌داشتن سطح زندگی و همچنین مانعی برای توانمندسازی بخش‌های غیردولتی شده است (دانش جعفری، ۱۳۹۱). در این راستا، دولت‌ها برای جبران محدودیت منابع بودجه‌ای در تأمین مالی پروژه‌های بزرگ، تمام تلاش خود را در بهره‌گیری از مشارکت فعال بخش‌های خصوصی و تعاونی به‌کار می‌گیرند که این تلاش‌ها در قالب مشارکت‌های عمومی- خصوصی (PPP)^۲ متبلور شده و موجب تسریع در روند توسعه اقتصادی کشورها گردیده است (هیبتی و احمدی، ۱۳۸۹). تجربیات جلب مشارکت مردمی در پروژه‌های توسعه‌ای در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که با بسیج توانمندی‌های مردمی در قالب تشکلهای و به‌ویژه تعاونی‌ها می‌توان ضمن تحقق جنبه‌های سخت‌افزاری توسعه، اهداف اجتماعی و انسانی فرایند توسعه را نیز محقق ساخت. این درحالی است که محققان تعاونی‌ها را ابزاری برای فقرا در تصمیم‌گیری‌ها دانسته‌اند (Bernard and Spielman, 2009). از طرفی، به ندرت می‌توان کشوری را در دنیا یافت که دارای نوعی سازمان تعاونی نباشد. کلیه کشورها اعم از سوسیالیست یا کاپیتالیست، توسعه یافته یا نیافته، مدعی دارا بودن این گونه سازمان‌ها هستند و اغلب به توسعه و گسترش این سازمان‌ها مبادرت ورزیده‌اند (عباسی، ۱۳۸۹).

در ایران اجرای طرح‌های عمرانی، زیربنایی و توسعه‌ای کشور و نحوه تأمین مالی آنها یکی از دغدغه‌ها و موضوعات مهم موردتوجه تمامی دولت‌ها بوده است. در طول سالیان متمادی، نحوه تأمین مالی و اجرای این طرح‌ها صرفاً بر پایه منابع محدود بودجه عمومی و بر اساس روابط

۱. باید توجه داشت حدود نیمی از مجموع سرمایه‌گذاری‌ها جهت جبران استهلاک سرمایه‌گذاری‌های قبلی و مابقی برای سرمایه‌گذاری‌های جدید صرف می‌شود.

2. Public-Private Partnership (PPP)

کارفرمایی و پیمانکاری استوار بوده که عدم تأمین و تخصیص بودجه موجب تأخیرهای چندین ساله در اجرا و بهره‌برداری این پروژه‌ها شده است. این امر سبب گردیده است دولت‌ها به منظور دستیابی به منابع مالی و همچنین در راستای افزایش کارآمدی اجرای طرح‌های زیرساختی به مشارکت بخش‌های غیردولتی متوسل شوند. از طرفی، در ابلاغیه سیاست کلی اصل ۴۴ قانون اساسی بر توسعه کمی و کیفی بخش تعاون تأکید شده است، درحالی‌که سازوکارهای کنونی فعالیت تعاونی‌ها به شکل پراکنده، متکثر و ناهمگون، ظرفیت ایجاد تحول اساسی و راهگشا برای حضور تعاونی‌ها در این حوزه را کم رنگ کرده است. عمده فعالیت تعاونی‌ها در ترتیبات مشارکت عمومی - خصوصی در عرصه احداث نیروگاه‌های برق کوچک مقیاس بوده است^۱ که این تنها ذره‌ای از توانمندی تعاونی‌های کشور با بیش از ۱۸۰ هزار تعاونی، ۳۰ میلیون نفر عضو، ۲/۵ میلیون نفر شاغل و گردش مالی بالغ بر ۱۸ هزار میلیارد تومانی می‌باشد (مرکز آمار ثبتی تعاون، ۱۳۹۴).

یکی از معضلات و مسائل اصلی تعاونی‌ها در ایران، مسئله تأمین مالی و جذب سرمایه‌های لازم به منظور ادامه بقا و تداوم فعالیت است. با توجه به تغییراتی که در ابعاد جهانی در شیوه‌های تجارت و مبادله تعاونی‌ها پدید آمده است، تعاونی‌ها با ایجاد اصلاحاتی در مدل‌های سازمانی خود و اتخاذ راهبردی‌های نوین تأمین مالی، ساختارهای نوینی را جهت غلبه بر محدودیت‌های مدل‌های سنتی و پاسخگویی به مقتضیات شرایط جدید تجربه می‌نمایند. این در حالی است که در ایران روش‌های سنتی تأمین و جذب منابع مالی، محدودیت‌ها و مشکلات بسیاری را برای تعاونی‌ها ایجاد کرده است. با توجه به وضعیت خاص کشورهای در حال توسعه و بحران‌های مالی در این کشورها امکان تأمین سرمایه مورد نیاز برای اجرای پروژه‌های بزرگ به راحتی فراهم نمی‌شود،

۱. تاکنون ۵۵ تعاونی به عرصه احداث نیروگاه‌های برق کوچک مقیاس وارد شده‌اند که از این تعداد ۱۲ تعاونی موفق به انعقاد خرید تضمینی برق به میزان ۱۳۸ مگاوات با شرکت توانیر گردیده‌اند که از این تعداد چهار واحد به استان اصفهان، دو واحد به استان لرستان و دو واحد به استان مازندران مربوط بوده و سهم استان‌های یزد، فارس، چهارمحال و بختیاری و گلستان هر کدام یک واحد بوده است.

بنابراین، انتخاب روش تأمین مالی مناسب در مورد پروژه‌ها مسئله مهمی است. در بسیاری از پروژه‌ها به دلیل مسائلی مانند حجم بالای سرمایه مورد نیاز، حساسیت بالای پروژه از نظر مسائل سیاسی، اقتصادی و امنیتی و عدم تمایل حضور خارجیان و سرمایه‌گذاری آنها، مسئله تأمین مالی مورد توجه مسئولان حکومتی قرار می‌گیرد. در ضمن باید توجه کرد که روش‌های رایج برای تأمین مالی پروژه‌ها در یک کشور ممکن است به دلیل وجود تفاوت‌ها در قوانین و شرایط آن مؤثر نباشد در حالی‌که به طور مؤثر در کشور دیگری استفاده شود. در واقع، نکته مهم، انتخاب شکل صحیح روش تأمین مالی با توجه به شرایط هر پروژه و کشور میزبان پروژه است. یافته‌ها حاکی از آن است که تعاونی‌ها در ایران به دلایل مختلفی از جمله کمبود اعتبار، بحران مالی و سرمایه‌گذاری ناکافی در شرایط نامساعدی به سر می‌برند (Alizadeh, 2011).

تعاونی‌ها، به‌عنوان نهاد اجتماعی-اقتصادی، برای بقا بایستی به اقتصاد خود با دید ارزشی نگرینسته و به آن ارزش اضافه نمایند. در نتیجه، این اقدام منجر به تعمیم منافع در سطح درونی و بیرونی تعاونی‌ها خواهد شد (Herrera and Davo, 2016). برخی نیز به دلیل افزایش فشارهای اقتصادی و افزایش هزینه‌های تولید، به مدیریت چرخه تأمین روی آورده‌اند (Chung et al., 2016).

مشارکت عمومی-خصوصی یا همان PPP، مدلی برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و زیربنایی مثل پروژه‌های سیستم‌های ارتباطی، فرودگاه‌ها و کارخانه‌های تولید برق، سد و کانال و بازیافت فاضلاب در بخش کشاورزی است. شریک بخش عمومی می‌تواند در سطح ملی، ایالتی یا محلی باشد و شریک خصوصی نیز می‌تواند یک شرکت کاملاً خصوصی یا تعاونی و یا کنسرسیومی از شرکت‌هایی باتخصص‌های مختلف باشد. PPP واژه‌ای با معنای گسترده است که می‌تواند طیفی از یک فرم و شکل ساده قرارداد کوتاه‌مدت و اگذاری مدیریت بهره‌برداری تا یک قرارداد بلندمدت شامل تأمین منابع مالی، برنامه‌ریزی، ساخت، عملیات و اجرا، بهره‌برداری، نگهداری و ... را دربرگیرد. یکی از کاربردهای مهم قراردادهای PPP به زمانی مربوط می‌شود که نیاز به توانایی‌ها و مهارت‌های پیشرفته و از طرف دیگر نیاز به سرمایه‌گذاری مالی گسترده باشد به

نحوی که یک شرکت خصوصی یا حتی دولت به راحتی از انجام آن بر نیاید (دانش جعفری، ۱۳۹۱).

بر همین اساس، هدف اصلی این پژوهش تبیین الگوی تأمین مالی تعاونی‌ها برای مشارکت‌های عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌های کشور بوده است.

پیشینه پژوهش

محققان از جمله پاچون (Pachon, 2016) تأمین منابع مالی را یکی از وظایف اولیه برای شرکت‌های تعاونی می‌دانند. وی سه بحث کفیل‌ها، ضمانت‌های برابر و سهم‌های ویژه را در تعیین الگوی تأمین مالی مهم دانسته است. کیم (Kim, 2014) توجه به زیرساخت‌های عمومی - خصوصی را در تأمین مالی تعاونی‌ها پراهمیت دانسته است. همچنین سه راهکار حساب‌های قابل وصول، حساب‌های اعتباری و سهام برای تأمین مالی تعاونی‌ها پیشنهاد شده است.

راوز و پیشکا (Rouse & Pischke, 2004) سه راهبرد را جهت تأمین مالی تعاونی‌ها در نظر گرفتند: تأمین مالی سنتی، تأمین مالی حمایتی و تأمین مالی مستقیم. در راهبرد تأمین مالی سنتی، تجهیز سرمایه، به وسیله انواع تعاونی‌های سنتی و مدل‌های غیر سنتی انجام می‌شود و شامل روش‌های تأمین مالی از طریق بانک و سایر نهادهای مالی، سهام اعضا و استقراض از نهادهای وام‌دهنده تخصصی می‌باشد. راهبرد تأمین مالی حمایتی به وسیله تعاونی‌هایی به کار گرفته می‌شود که بر سرمایه‌گذاری‌های اعضا با سطوح حمایتی متکی هستند. این راهبرد بر اساس برنامه سرمایه پایه، اوراق ظرفیت و صندوق بازنشستگی اعضا اجرایی می‌شود. راهبرد تأمین مالی مستقیم روش‌های تأمین مالی را شامل می‌شود که امکان سرمایه‌گذاری مستقیم بدون ارتباط با میزان استفاده از خدمات تعاونی را هم برای اعضا و هم غیر اعضا فراهم می‌کند که شامل واحدهای تجهیز سرمایه تعاونی، سرمایه‌گذاری مستقیم، سند تعهد و اوراق قرضه محلی می‌باشد.

ملائظری و همکارانش (۱۳۸۸) در پژوهشی با بررسی رابطه بین روش‌های تأمین مالی (منابع برون سازمانی) و موفقیت و عدم موفقیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

به منابع مالی مورد نیاز شرکت‌ها اشاره داشتند و توانایی شرکت‌ها در تعیین منابع مالی مناسب و تصمیم‌گیری صحیح در این خصوص را از عوامل موفقیت شرکت‌ها برشمردند. نتایج این تحقیق نشان داد که بین روش‌های تأمین مالی، موفقیت و عدم موفقیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط معناداری وجود دارد و همچنین افزایش سرمایه بیشتر از وام بانکی بر موفقیت شرکت‌ها تأثیر دارد؛ به عبارت دیگر، تعداد شرکت‌های موفق که از محل افزایش سرمایه تأمین مالی نموده‌اند نسبت به کل شرکت‌های این گروه بیشتر از شرکت‌های موفق است که از محل وام بانکی تأمین مالی نموده‌اند.

حسینی و سوری (۱۳۸۹) در پژوهشی در زمینه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و راهبرد اجرای شیوه‌های نوین تأمین مالی تعاونی‌ها در ایران با هدف بررسی زمینه به کارگیری مدل‌های سازمانی و راهبردهای نوین تأمین مالی در تعاونی‌های ایران نشان دادند که با ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، تغییرات بنیادی در مدل سازمانی تعاونی و راهبرد تأمین مالی تعاونی‌ها صورت گرفته و بسیاری از محدودیت‌های قانونی در تأمین مالی تعاونی‌ها برداشته شده و تعاونی‌ها مجاز به حضور در تمامی عرصه‌ها از جمله بانکداری و بیمه شده‌اند. در این راستا سعی شده است چارچوب مدل‌های سنتی در حوزه تأمین مالی داخلی و خارجی تعاونی‌ها شکسته و ابزارهای نوین جایگزین آن شود به طوری که چارچوب مدل سازمانی تعاونی‌ها در ایران از مدل سنتی به سمت مدل تعاونی‌های سهامی- سرمایه‌گذار - که هم‌اکنون در کشورهای با بنیان‌های نظری و عملی قوی در حوزه تعاون به کار برده می‌شود- تبدیل شده و راهبرد تأمین مالی تعاونی‌ها نیز از تأمین مالی سنتی به سمت تأمین مالی حمایتی و به خصوص تأمین مالی مستقیم گرایش پیدا کرده است. همچنین مدل سازمانی تعاونی سنتی در تأمین مالی تعاونی‌ها در ایران مؤثر نبوده و سایر مدل‌های سازمانی و به خصوص مدل سازمانی تبدیل شدن به شرکت سرمایه‌محور بسیار مؤثر بوده‌اند. جامعی (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر معضلات و تنگنای مالی شرکت‌های تعاونی فعال استان کردستان پرداخت و نشان داد که کمبود دانش حسابداری و روش‌های نامناسب کنترلی بر معضلات و تنگنای مالی شرکت‌های تعاونی مؤثرند.

ضعف فرهنگ سهامداری و نهادهای غیر فعال تأثیری بر معضلات و تنگناهای مالی شرکت‌های تعاونی ندارند. همچنین عدم انتخاب فعالیت صحیح اقتصادی بر معضلات و تنگناهای مالی شرکت‌های تعاونی تأثیر دارد.

محمودی عالمی و اسمعیلی عالمی (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای به بررسی روش‌های تأمین مالی در طرح‌های کارآفرینانه بخش تعاون استان مازندران پرداختند. یافته‌ها نشان داد که روش تأمین مالی داخلی و روش تأمین مالی سرمایه (حقوق صاحبان سهام) به طور مطلوب به کارگرفته نمی‌شوند. ولی روش‌های تأمین مالی شخصی (خصوصی) و بدهی (استقراض) در طرح‌های کارآفرینانه بخش تعاون استان مازندران به طور بهینه استفاده می‌شوند؛ از این رو، تسهیل راهکارهای دریافت منابع مالی از طریق بدهی سبب تقویت منابع مالی کارآفرینان و گسترش طرح‌های کارآفرینی خواهد شد. حسینی و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی مدل‌ها و راهبردهای نوین تأمین مالی شرکت‌های تعاونی در اقتصاد ایران و بررسی زمینه‌های به کارگیری مدل‌های سازمانی و راهبردهای نوین تأمین مالی در تعاونی‌های ایران پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که مدل سازمانی تعاونی سنتی در تأمین مالی تعاونی‌ها در ایران مؤثر نیست و سایر مدل‌های سازمانی تعاونی نظیر سرمایه‌گذاری نسبی، عضو- سرمایه‌گذار، نسل جدید، تعاونی با واحدهای مستقل تعاونی مانند سرمایه‌گذار نسل جدید، تعاونی با واحدهای مستقل دارای سرمایه در حال افزایش، سهامی- سرمایه‌گذار و سرمایه‌محور، در تأمین مالی تعاونی‌ها در ایران مؤثرند. همچنین براساس نظر خبرگان در راهبرد تأمین مالی سنتی، روش‌های تأمین مالی از طریق بانک و سایر نهادهای مالی، سهام اعضا، سرمایه سهام تخصیص نیافته ذخایر و استقراض از نهادهای وام‌دهنده تخصصی در تأمین مالی تعاونی‌ها در ایران مؤثرند. در راهبرد تأمین مالی حمایتی، روش‌های تأمین مالی از طریق برنامه سرمایه پایه، اوراق ظرفیت، طرح‌های اجباری مشارکت در سهام، ذخیره مازاد برگشتی، انتشار سهام جایزه و رأی سود، وجوه بازنشستگی اعضا، واحدهای مشارکتی، برنامه‌های سرمایه‌پرختشی و وام‌های پرختشی، در تأمین مالی تعاونی‌ها در ایران مؤثرند.

ری و تیرو (Rey & Tirole, 2007) در پژوهشی با هدف بررسی تأمین سرمایه و دسترسی در تعاونی‌ها، چارچوب سرمایه‌گذاری پویایی را طرح می‌کنند که خط مشی‌ها، تأمین

بودجه و رشد تعاونی‌ها را به هم ارتباط می‌دهد. همچنین آنها اشاره به ایجاد تعاونی‌ها به عنوان سهم اساسی از بازارهای اقتصادی توسعه یافته می‌کنند که این سهم احتمالاً با ظهور اقتصادهای جدید رشد می‌کند.

مطالعات محمدی ترکاشوند و همکاران (Mohammadi Torkashvand et al., 2011)، بروینس و همکاران (Bruynis et al., 1997)، هاشمی نژاد و همکاران Hasheminejad et al., (2011)، حضرتی و همکاران (۱۳۸۹)، آگهی و همکاران (۱۳۸۶)، عطائی و ایزدی (۱۳۹۴) و یزدان‌پناه و صمدیان (۱۳۸۸) همگی مبین آن هستند که بالا بودن هزینه‌های اجرایی، مشکلات مالی، کمبود سرمایه و نقدینگی از عمده‌ترین دلایل رکود فعالیت شرکت‌های تعاونی‌ها محسوب می‌شوند که تعاونی‌ها را در راه رسیدن به اهداف خود با مشکل مواجه نموده‌اند. از دیدگاه طالب (۱۳۸۲)، موفقیت تعاونی‌ها در گروی توجه به چهار نکته است: ۱. تلاش اقتصادی برای تأمین نیازها، ۲. گسترش همکاری اقتصادی در سطح ملی و بین‌المللی، ۳. مشارکت آزادانه و دموکراتیک و داوطلبانه اعضا، ۴. قبول مسئولیت اجتماعی در میان اعضا. عطائی و همکاران (۱۳۹۵) نیز تأمین مالی تعاونی‌های تولید را از عوامل موفقیت آنها دانسته‌اند. پرکاش (Perkash, 1994) در تحقیق خود نشان داد که متغیرهای حمایت مالی دولت، پایین بودن مدت زمان دریافت وام، پایین بودن نرخ سود تسهیلات، بازاریابی مناسب، تجهیزات و امکانات پیشرفته و تعدیل در میزان اقساط وام دریافتی با موفقیت تعاونی‌ها ارتباط معنی‌داری دارد. همچنین محققان موانعی از قبیل عوامل اقتصادی-نگرشی (احمدپور و همکاران، ۱۳۹۳)، محدودیت سرمایه (بذرافشان و شاهین، ۱۳۸۹)، سرمایه‌گذاری ناکافی، استرداد ضعیف وام‌ها و رکود اقتصادی (Aribaba, 2013) و تضاد علایق بین اعضای تعاونی و سرمایه‌گذارها را در تأمین مالی تعاونی‌ها مؤثر دانسته‌اند.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از جنبه هدف، کاربردی و از لحاظ روش‌شناسی از نوع تحقیقات کیفی محسوب می‌شود. جامعه آماری این تحقیق در فاز اول شامل کارشناسان و صاحب‌نظران، خبرگان بخش تعاون و همچنین مدیران عامل شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی‌ها در سطح استان تهران و در فاز دوم مصاحبه و مشاهده صرف از چند تعاونی به صورت هدفمند بوده است. در این پژوهش

در مجموع ۱۰ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته تخصصی با خبرگان به‌علاوه یک مطالعه نظری مجزا (مجموعاً ۱۱ مورد) صورت گرفته است. محدوده مکانی این تحقیق در قلمروی شرکت‌ها، اتحادیه‌های تعاونی، اتاق تعاون، بانک توسعه تعاون، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان بورس و اوراق بهادار و وزارت امور اقتصادی و دارایی مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

برای دستیابی به الگوی تأمین مالی تعاونی‌ها برای مشارکت‌های عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌های کشور از روش داده بنیاد استفاده گردید. این روش فرایند ساخت یک نظریه مستند و مدون است که از طریق گردآوری سازمان یافته داده و تحلیل استقرایی داده انجام می‌گیرد. این روش برای پاسخگویی به پرسش‌های نوین در زمینه‌هایی که دارای مبنای نظری کافی برای تدوین هرگونه فرضیه و آزمون نیستند به کار گرفته می‌شود. گردآوری داده‌ها و تولید دانش در این روش به اجرای سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری، کدگذاری انتخابی وابسته است (کرامتی و دیگران، ۱۳۹۲). استفاده از روش داده بنیاد در پژوهش حاضر با توجه به فقدان الگوی مدون تدوین روش‌های تأمین مالی تعاونی‌ها جهت حضور در زیر ساخت‌ها صورت گرفته است.

به منظور اطمینان از مقبولیت و درستی داده‌ها و تأییدپذیری درگیری مداوم با داده‌ها و تأیید داده‌ها توسط مشارکت‌کنندگان همکاران تیم تحقیق و دو نفر متخصص خارج از تیم تحقیق صورت گرفت. جهت تعیین قابلیت وابستگی دو نفر از تیم تحقیق جداگانه مصاحبه‌ها کدگذاری گردید. در زمینه انتقال پذیری اطلاعات کسب شده توسط یک نفر از اعضای هیئت علمی خارج از گروه تحقیق و صاحب نظر در زمینه تحقیقات کیفی بررسی و تأیید شد. ابزار اصلی گردآوری داده و اطلاعات در این تحقیق مصاحبه بود. مدت زمان مصاحبه در حدود ۶۰ تا ۹۰ دقیقه بود. در مصاحبه از سؤالات باز و خنثی استفاده شد. سؤالات باز در جهت گردآوری اطلاعات فردی مشارکت‌کنندگان با پرسش‌های یکسان شروع گردید و مرحله بعدی مصاحبه به صورت سؤالات نیمه‌ساختار یافته و سؤالات از پیش تعیین شده انجام شد.

تحلیل مصاحبه‌ها به شیوه نظام‌مند در چند سطح انجام گردید. در اولین سطح، تحلیل براساس یادداشت‌های شخصی در مراحل قبل و حین مصاحبه انجام گرفت. سطح دوم تحلیل مصاحبه‌ها مربوط به ایجاد مفاهیم بود به گونه‌ای که پس از پیاده‌سازی تمام متن یک مصاحبه روی کاغذ، سطر به سطر آن مطالعه شد و با توجه به محتوای هر سطر یک مفهوم ایجاد گردید. سطح سوم تحلیل مربوط به ایجاد مقوله‌ها بود به نحوی که مفاهیم تولیدشده در مرحله قبلی با یکدیگر مقایسه شدند تا محوری مشترک برای ایجاد مقوله به دست آید. روند ایجاد مقوله‌ها تا زمان دستیابی به مرحله اشباع ادامه یافت. در نهایت، در سطح چهارم تحلیل، به تبیین و تشریح ارتباطات میان مقوله‌های موجود در چهارچوب نظریه کشف شده پرداخته شد. سطوح چهارگانه با نظر به مراحل کدگذاری در پژوهش کیفی، کدگذاری باز، محوری، انتخابی و نظری انجام شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوربین و استرایوس (۱۳۸۵) مقایسه‌ای مداوم استفاده شد. در این روش، جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها هم‌زمان صورت می‌گیرد. بعد از هر مصاحبه، متون و یا دریافت فرم مصاحبه و قبل از اقدام به مصاحبه بعدی، داده‌ها کدگذاری می‌شدند.

ابتدا داده‌ها خط به خط خوانده شد و کدهای باز یا همان کلمات خود شرکت‌کنندگان استخراج گردید. کدهای حاصل با کدهای قبلی مقایسه گردید و کدهایی که از نظر مفهومی شبیه یکدیگر بودند در یک طبقه جای گرفتند و به تدریج طبقات شکل گرفت. طبقات نیز با یکدیگر مقایسه و در صورت نیاز با یکدیگر ادغام شدند و یا در برخی از موارد یک طبقه به دو یا چند طبقه دیگر تفکیک گردید و یا محل کد از یک طبقه به طبقه دیگر تغییر پیدا نمود تا در نهایت طبقه محوری به دست آمد. کدگذاری انتخابی نیز ارتباط طبقات را با یکدیگر آشکار کرد.

جهت اطمینان از صحت و پایایی داده‌ها، متن مصاحبه به شرکت‌کننده بازگردانده شد تا از صحت کدها و تفاسیر اطمینان حاصل شود. جهت تأیید انتقال‌پذیری نیز یافته‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها و کدها با تعدادی از مدیران میانی سازمان‌های دولتی (که در مطالعه شرکت نداشتند) و یک استاد دانشگاه در میان گذارده شد تا تناسب یافته‌ها و کدها تأیید شود.

نتایج و بحث

پس از اجرای کد گذاری باز بر مبنای الگوی اشتراوس و کوربین، متن گفتگوهای پیاده شده به شیوه کدگذاری باز به انجام رسید و در مرحله بعد کدها در کنار یکدیگر قرار گرفته و به شیوه محوری کدگذاری شدند. در این مرحله کدهای باز در کنار یکدیگر مقوله های مختلفی را تشکیل دادند که در جایگاه های مختلف بیانگر مقوله های علی و مداخله گر و از این دست است (بازرگان، ۱۳۹۴).

جدول ۱. مقوله بندی یافته های حاصل از مصاحبه

مقوله محوری	مقوله علت ساز	مقوله های اثر گذار	مقوله های زمینه ای	راهکار	پیامد
نیاز به تعاونی ها در فعالیت های زیر ساختی	نگاه سنتی به تعاون	مشکلات قانونی	ساختار دولتی اقتصاد	استفاده از شیوه های نوین مالی (شامل اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی)	اجرای قانون اساسی
رویکرد اقتصادی نوین به اقتصاد مردمی و تعاونی ها	ضعف فکر اقتصادی در تعریف تعاونی	عدم اجرای قوانین موجود	وابستگی تعاونی ها به دولت	تغییر در سیاست گذاری تعاونی ها	شکوفایی اقتصادی
	شیوه های سنتی استفاده از تأمین مالی				همسویی با برنامه های کلان اقتصادی نظام

در باب شیوه های نوین مالی، شیوه های ممکن برای جذب سرمایه مشتمل بر ۱. استفاده از اوراق منفعت تعاون، ۲. فاینانس، ۳. تأمین مالی جمعی و استقراضی است. در ادامه به بررسی شاخص های تأمین مالی مستخرج از مصاحبه ها در باب کارآمدی و یا ضعف هر کدام از این شیوه ها مطابق موارد زیر پرداخته شده است:

انواع جذب سرمایه

استفاده از اوراق منفعت تعاون، فاینانس، تأمین مالی جمعی، استقراضی

استفاده از اوراق منفعت تعاون:

ضعف ها:

- هزینه بر بودن این اوراق و عدم معامله بر اساس نرخ بهره واقعی بازدهی سرمایه گذاری

1. Crowd Funding

قوت‌ها:

- واگذاری منافع آینده دارایی‌های بادوام از طریق اوراق منفعت می‌تواند منافع ساعتی، روزانه، هفتگی، ماهانه و سالانه دارایی‌های با بازده مشخص چون منازل، ساختمان‌های تجاری و مسکونی، ورزشگاه‌ها، نمایشگاه‌ها، پارک‌ها، بزرگراه‌ها، اراضی زراعی، باغ‌ها و ویلاها را شامل شود.

- شرکت‌های مختلف خدماتی چون شرکت‌های سیاحتی، شرکت‌های زمینی، هوایی و دریایی حمل مسافر و بار، هتل‌ها، دانشگاه‌های دولتی، خصوصی، آموزشگاه‌ها، بیمارستان‌های تخصصی، رستوران‌ها و سالن‌های پذیرایی، می‌توانند از طریق انتشار اوراق منفعت خدمات آینده خود را واگذار کنند.

- صاحبان اوراق منفعت حق دارند در سررسید مشخص خود به صورت مستقیم از منابع دارایی‌ها یا خدمات شرکت‌های خدماتی استفاده کنند و یا تا سررسید، آنها را به متقاضیان منافع و خدمات واگذار کنند.

- یک نوع رزرو کردن منافع و خدمات برای زمان مشخصی است که فرد می‌تواند بر آن اساس برنامه‌ریزی کند.

- استفاده از منافع و خدمات از طریق اوراق منفعت همیشه به قیمت پایین‌تر خواهد بود.
- هر زمان که دارنده اوراق منفعت نیاز به نقدینگی پیدا کند یا از استفاده از منافع و خدمات صرف نظر کند می‌تواند اوراق منفعت را به دیگری واگذار کند.

فاینانس:

ضعف‌ها:

- تأخیر در زمان اجرای پروژه باعث افزایش جرائم بانکی و بهای تمام شده پروژه می‌شود.
- فاینانس فقط جذب سرمایه فیزیکی است و انتقال دانش فنی و فناوری تلقی نمی‌گردد.
- معمولاً فاینانس باعث افزایش رقابت در صنعت کشور نمی‌گردد.

- به دلیل ریسک بالای سرمایه گذاری در ایران (از نظر منتقدان)، هزینه بیمه وام‌های پرداختی به دولت و شرکت‌های ایرانی بالاتر از استانداردهای بین‌المللی است و این فرایند باعث افزایش بهای تمام شده و نهایتاً کاهش سود متعارف بنگاه‌ها می‌گردد.

قوت‌ها:

- نرخ پایین بهره
 - بلنمدت بودن زمان بازپرداخت
 - امکان مدیریت توسط طرف داخلی
 - انتقال ریسک دریافت وام به اعتبار گیرنده (دولت یا شرکت های دولتی و خصوصی خارجی) و انتقال ریسک نوسانات بازار ارز به طرف خارجی

تأمین مالی جمعی

ضعف‌ها:

- کارآفرینان به سختی وجه کافی برای سرمایه مورد نیاز را جذب می‌کنند.
 - ریسک شکست کسب و کار
 - در صورت بروز ورشکستگی اولویت با طلبکاران است نه سهامداران.

قوت‌ها:

- انگیزه‌های درونی ساده مثل دریافت پول
 - ریسک پایین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 - شغل‌یابی و ساخت پرونده کاری برای آینده و توسعه توانایی فردی
 - ارتقای فرهنگ مشارکت
 - مشارکت در پروژه‌ای جمعی با علایق مشترک، جمع‌سپاری می‌تواند برای افراد فرصت‌های جمعی برای مشارکت در سازمان‌های بزرگ و کوچک فراهم آورد.
 - پتانسیل کسب منافع مالی در سرمایه گذاری‌های کارآفرینانه
 - حمایت مشارکت کنندگان از کسب و کار

استقراضی

ضعف‌ها:

مشکلات بالقوه‌ای که ممکن است بنگاه‌ها در به‌کارگیری جمع‌سپاری با آن مواجه شوند. تمرکز آنها مشکلاتی ناخواسته است که بنگاه‌های تجاری در مواجهه با ایده‌های کاربران نهایی با آن رو به رو می‌شوند. آنها سه فرایند مشخص را شناسایی کردند که آنها را ساختاری، انتخابی و هشداردهنده نامیدند و مواردی مثل جنبه‌های قانونی و ملاحظات مدیریتی را بررسی کردند.

قوت‌ها:

- سود تضمین شده

- بدهی‌ها، جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی بوده و در نتیجه صرفه جویی مالیاتی به همراه داشته و اعطاکندگانی آن نیز به‌جز سود تضمین شده، سهمی از سود شرکت نخواهند داشت.
- تأمین مالی بدین طریق، سهم سهامداران در کنترل شرکت را کاهش نداده و در دوران تورمی نیز بازپرداخت آن ارزان‌تر تمام خواهد شد.

همان‌گونه که در پژوهش کیفی مشاهده شده است، تعاونی‌ها به عنوان رهیافتی نوین در اقتصاد دنیا مورد توجه قرار گرفته‌اند که این رویکرد با گریز از اقتصاد تک قطبی و دولتی سعی در ایجاد بنیاد مردمی برای اقتصاد دارد. در این رابطه ۲۰ درصد از مصاحبه‌شوندگان بر این عقیده‌اند که مطالعه شرایط روز اقتصاد در ایران و کشورهای مختلف (توسعه یافته و در حال توسعه) و مقایسه آنها با هم حاکی از آن است که براساس تجارب سنوات و دوره‌های گذشته کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، امروز گرایش محسوسی از اقتصاد سرمایه محور یا شخص محور و همچنین اقتصاد دولتی یا وابسته به دولت به سمت و سوی اقتصادهای جمعی یا مشارکتی (مردمی) احساس می‌شود. این موضوع هم راستا با منویات نظام جمهوری اسلامی و تصمیمات حاکمیتی و قانونی نیز می‌باشد که ۴۰ درصد از مصاحبه‌شوندگان نیز بر این مسئله تأکید داشته‌اند. مقام معظم رهبری نیز با شناخت دقیق از ظرفیت‌ها و استعداد متمرکز و نهان در بخش تعاون، بر روی نظام یکپارچه بخش تعاون دست گذاشتند و به منظور برون رفت از چالش‌های پیش روی

اقتصاد ایران بر اجرایی شدن قانون اصل ۴۴ و جلب مشارکت عامه مردم در اقتصاد ملی بارها بر این موضوع تأکید داشتند. همچنین ۲۰ درصد از مصاحبه شوندگان بر این عقیده‌اند و یکی از مشارکت کنندگان در این پژوهش اظهار نمود در صورت تکمیل زنجیره تعاون و بهره‌وری حداکثری از ظرفیت‌های آن، بخش اقتصادی کشور به قدرتی با برد جهانی و منطقه‌ای تبدیل خواهد شد. به نظر می‌رسد تعاونی‌ها جایگاهی مهم در اقتصاد کشور دارند. یکی از مشارکت کنندگان اظهار کرده است: «اساساً اگر قرار باشد تنگناهای اقتصاد ایران را در کشور برشمردیم بدون شک یکی از آنها نظام تأمین مالی است و برون رفت از این شرایط تنها با تکیه بر ظرفیت بخش تعاون منوط به اصلاح و به‌روزرسانی ساختار مدیریتی، اجرایی و عملیاتی تعاونی‌های کشور میسر می‌شود.»

با این اهمیت، متأسفانه بخش تعاون در ایران دچار مشکلات اساسی در تأمین سرمایه است. در این باره یکی از مشارکت کنندگان اظهار داشت روش تأمین مالی موجود در تعاونی‌ها در حالت معمول همان شیوه استقراضی یا استفاده از منابع بانکی است. در حقیقت این موضوع مربوط به مشکل در تعریف تعاونی‌هاست. یکی از افرادی که در این پژوهش مورد مصاحبه قرار گرفته بود، بیان کرد: «باید قبول کنیم که رفتار تعاونی‌ها در ایران نادرست تعریف شده و از این رو تعاونی‌ها همواره خود را طلبکار دانسته یا به عبارتی فقط دست‌بگیر دارند و وابسته هستند و این رفتار اقتصادی بدترین رفتار اقتصادی برای بنگاه‌های اقتصادی تعبیر می‌شود.»

این موضوع منجر به ناکارآمدی مفهومی و مورد انتظار از تعاونی‌ها شده است. یکی از مشارکت کنندگان این موضوع را با مثالی روشن ساخت: «تعاونی پرورش مرغ گوشتی انتظار دارد دولت از محل وجوه اداره شده، تسهیلات را با نرخ پایه در اختیار بنگاه‌های فعال در این حوزه قرار دهد. اما به محض تولید و عرضه، مرغ را به همان قیمتی عرضه می‌کند که تولیدکننده بخش

خصوصی بدون برخورداری از تسهیلات حمایتی دولت تولید کرده بنابراین سود حاصل از تولید صرفاً عاید تعاونی می‌شود.»

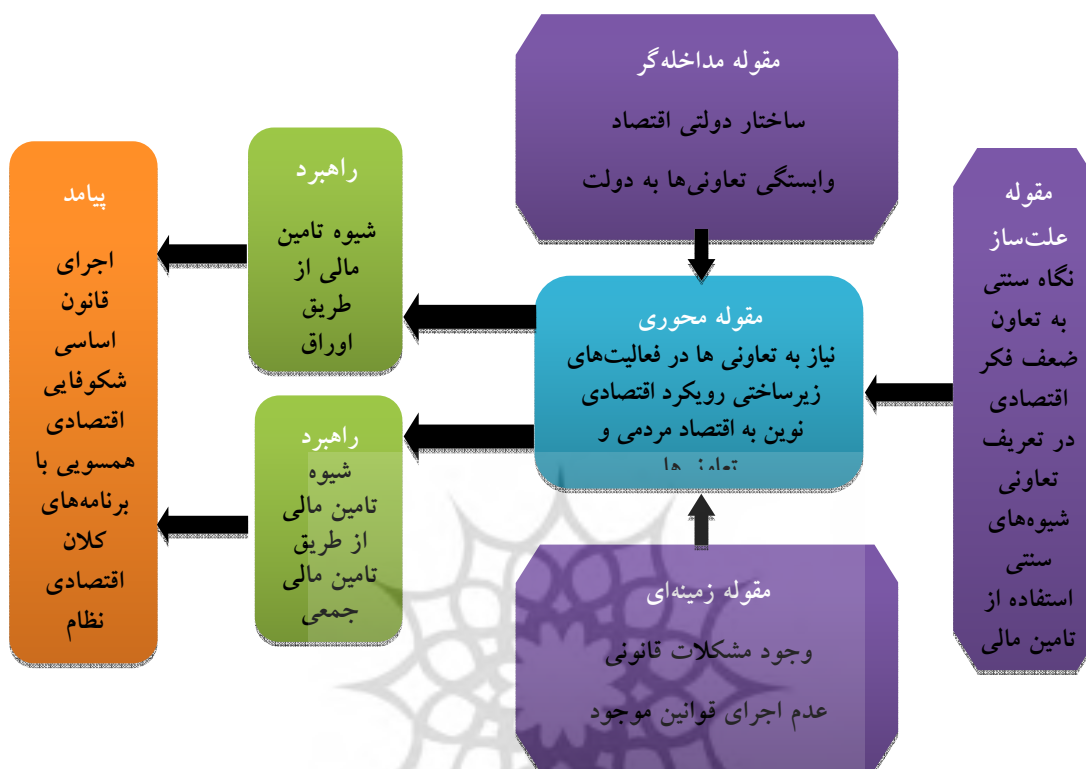
اشکال اساسی در این زمینه وابستگی تعاونی‌ها به بودجه دولتی و استقراض از بانک‌هاست. ۲۰ درصد از مصاحبه شوندگان بر این عقیده‌اند که تجارب به دست آمده در امر اقتصاد از منظر سرمایه‌گذاری حاکی از آن است که اقتصاد ایران دولتی است و در تأمین پیش نیازهای توسعه‌ای و تسهیلاتی ناکارآمد عمل کرده و هرگز نتوانسته است در حد انتظار مطلوب ظاهر شده و پاسخگوی جامعه به خصوص در حوزه تولید باشد و گذر از موانع و محدودیت‌های منابع مالی و سرمایه عملکردی بسیار ضعیف نیز داشته است.

برای برون رفت از این موضوع نیاز به استفاده از شیوه‌های نوین تأمین مالی است. یکی از مشارکت کنندگان بیان نموده است که در بررسی شرایط فعلی و نحوه تأمین مالی تعاونی‌ها باید با نگاه موشکافانه، دقیق و عینی، پروژه‌ها مورد پایش و پیگیری قرار بگیرد؛ بدین مفهوم که اول تعاونی‌ها را بنابر شاخص‌های مختلف دسته‌بندی و رتبه‌بندی کنیم و متناسب با شخصیت حقوقی و عملیاتی و رتبه تجاری و اقتصادی یا فرهنگی آنها، راهکار مستقل مالی برایشان تعریف نماییم. در حقیقت و بنا به گفته یکی از مصاحبه شوندگان، برای طراحی مدل مالی کاربردی در بخش تعاون چاره‌ای نیست جز ارائه تعریف درست از برنامه اقتصادی و تجاری و نیز ارائه تعریف منطقی از گرایش‌های مختلف تعاونی‌ها توأم با طبقه‌بندی جداول نیازسنجی‌ها و ظرفیت‌ها و استعدادهای بخش تعاون تا بتوان ساختار هزینه - درآمد بخش را بازنویسی و بر اساس آن مدل مالی ارائه شود.

با توجه به اینکه در روش داده بنیاد گام نهایی تحلیل داده‌ها، از طریق مقایسه متون و همچنین ارائه مدل نهایی به خبرگان جهت دریافت نکات ضعف و قوت بیان میسر می‌باشد، مشخص گردید که بین روش‌های تأمین مالی نوین، استفاده از اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی بهینه‌تر است؛ چرا که در این روش‌ها امتیازات زیر وجود دارد: صاحبان اوراق منفعت حق

دارند در سررسید مشخص خود به صورت مستقیم از منابع دارایی‌ها یا خدمات شرکت‌های خدماتی استفاده کنند و یا تا سررسید، آنها را به متقاضیان منافع و خدمات واگذار کنند. هر زمان که دارنده اوراق منفعت نیاز به نقدینگی پیدا کند یا از استفاده از منافع و خدمات صرف نظر کند، می‌تواند اوراق منفعت را به دیگری واگذار کند. انگیزه های درونی ساده مثل دریافت پول و جمع‌سپاری می‌تواند برای افراد فرصت‌های جمعی برای مشارکت در سازمان‌های بزرگ و کوچک فراهم آورد. سیستم‌های جمع‌سپاری، سیستم‌های اجتماعی تکنیکی ساخت انسان هستند که تعامل و ارتباط بین انسان‌ها و تکنولوژی را در محیط کار فراهم می‌آورند و در برابر ضعف‌های کمتری مانند هزینه‌بر بودن این اوراق و عدم معامله بر اساس نرخ بهره واقعی بازدهی سرمایه‌گذاری انجام می‌شوند. در اوراق منفعت تعاون ممکن است بنگاه‌ها در به‌کارگیری جمع‌سپاری با مشکلات بالقوه‌ای مواجه شوند. تمرکز آنها مشکلاتی ناخواسته است که بنگاه‌های تجاری در رویارویی با ایده‌های کاربران نهایی با آن مواجه می‌شوند. آنها سه فرایند مشخص را شناسایی کردند: ساختاری، انتخابی و هشداردهنده و مواردی مثل جنبه‌های قانونی و ملاحظات مدیریتی را بررسی کرده که در شیوه تأمین مالی جمعی مشاهده می‌شود.

با مقایسه روش‌های مختلف شناسایی شده در جذب تأمین مالی برای تعاونی‌ها به نظر می‌رسد استفاده از اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی مطلوب‌تر است و بنابر نتایج این پژوهش به نظر می‌رسد که تعاونی‌ها برای نفوذ در زیرساخت‌ها، نیازمند به‌کارگیری شیوه‌های جدید جذب سرمایه‌اند که برای این مهم باید به استفاده از اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی (مانند تعاونی توسعه عمران شهری یا روستایی) روی بیاورند. در مجموع فضای ساختاری در حوزه تأمین مالی اقتصاد تعاونی‌ها در ایران مطابق با مدل زیر است:

نمودار ۱. الگوی تامین مالی تعاونی‌ها برای مشارکت‌های عمومی - خصوصی

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

ضرورت سرمایه‌گذاری در طرح‌های زیربنایی یک نیاز مبرم برای کشورهای در حال توسعه است. دولت‌ها قادر نیستند سرمایه لازم برای تامین مالی این پروژه‌ها را تامین کنند. برای حل این معضل دولت‌ها باید روش‌های نوین تامین مالی پروژه‌ها را به کار گیرند. این روش‌ها به بخش خصوصی امکان می‌دهد تا در پروژه‌های زیربنایی و عمومی مشارکت کند بدون اینکه برای همیشه مالک طرح‌های زیر بنایی شود. در این پژوهش، بر مبنای شیوه داده بنیاد نشان داده شد که از میان رویکردهای اوراق منفعت تعاون، فاینانس و تامین مالی جمعی و استقراضی برای جذب سرمایه در تعاونی‌ها و تامین مالی و حضور در مشارکت عمومی خصوصی، رویکرد استفاده از

اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی دارای بیشترین نقاط قوت بوده و نقاط ضعف کمتری دارند. علت ناکارایی شیوه‌های فعلی، وابستگی تعاونی‌ها به بودجه دولتی و استقراض از بانک‌هاست و برای برون رفت از این موضوع نیاز به استفاده از شیوه‌های نوین تأمین مالی است. پس از تدوین مدل اولیه ارائه شده و نیز بررسی چندباره یافته‌های پژوهش کیفی و انطباق آن با پژوهش‌های دیگر، مدل نهایی تدوین شد. برای حصول اطمینان از نتایج، مدل نهایی و شرح آن در اختیار خبرگان قرار گرفت و متناسب با نظرات آنان، اصلاحات لازم انجام گرفت و به این وسیله روایی منطقی مدل استحصال گشت و در نهایت با توجه پتانسیل بخش تعاونی کشور مدل نهایی متناسب با شرایط بومی تدوین شد. علت کارآمدی روش اول استفاده از منافع و خدمات از طریق اوراق منفعت به قیمت پایین‌تر خواهد بود و یک نوع رزرو کردن منافع و خدمات برای زمان مشخصی است که فرد می‌تواند بر آن اساس برنامه‌ریزی کند. علت کارآمدی روش دوم، مشارکت در پروژه‌ای جمعی با علائق مشترک و فرصت‌های جمعی افراد برای مشارکت در سازمان‌های بزرگ و کوچک است و به نظر می‌رسد تعاونی‌هایی که به لحاظ ساختاری در شرایط مطلوب هستند نیازمند حضور در زیرساخت‌های کشور از جمله در بخش راه و شهرسازی و کشاورزی مانند احداث بزرگراه و سدسازی و توسعه سامانه‌های آبیاری بوده و این کار مستلزم استفاده از شیوه‌های جدید جذب سرمایه است و برای اجرای آن باید به استفاده از اوراق منفعت تعاون و تأمین مالی جمعی توسل جست. در این راستا می‌توان با انعقاد تفاهم‌نامه‌های همکاری با بانک‌ها و مؤسسات مالی و در نظر گرفتن تسهیلات بدون سود و کارمزد پایین در عملیاتی کردن الگوی تأمین مالی تعاونی‌ها همت گماشت. همچنین می‌توان راهکارهایی نظیر تشکیل واحدهای سرمایه‌ای تعاونی، تکمیل زنجیره ارزش، ترکیب اصول شرکت‌های سهامی خاص و تعاونی‌ها و ... را برای هرچه بهتر شدن تأمین مالی تعاونی‌ها برای مشارکت‌های عمومی - خصوصی در توسعه زیرساخت‌های کشور پیشنهاد داد.

منابع

- آگهی، ح.، حمد حیدری، ش. و لشکری، م. (۱۳۸۶). ارزیابی مشارکتی تعاونی تولید روستایی با استفاده از رهیافت PRA (مطالعه موردی تعاونی تولید فرزبان استان لرستان). جهاد، ۲۷(۲۷۷)، ۸۳-۱۲۸.
- احمدپور، ا.، مختاری، و. و پورسعید، ع. (۱۳۹۳). شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولید کشاورزی در استان ایلام. روستا و توسعه، ۱۷(۳)، ۱۰۵-۱۲۲.
- استراوس، آ. و کوربین، ج. (۱۳۸۵). اصول روش تحقیق کیفی (نظریه مبنایی؛ رویه‌ها و شیوه‌ها). ترجمه رحمت‌الله رحمت‌پور. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- بازرگان، ز. (۱۳۹۴). آموزش کیفی. تهران: انتشارات سخن.
- بذر افشان، ج. و شاهین، ح. (۱۳۸۹). آسیب‌شناسی تعاونی‌های تولید روستایی در ایران. مجموعه مقالات چهارمین کنگره جغرافی‌دانان جهان اسلام، ایران، ۲۷ فروردین ۱۳۸۹.
- جامعی، ر. (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر بر معضلات و تنگناهای شرکت‌های تعاونی فعال استان کردستان. فصلنامه حسابداری مالی، ۱(۱)، ۱۰۴-۱۱۸.
- حسینی، س. ش. و سوری، ا. (۱۳۸۹). وضعیت تامین مالی تعاونی‌ها و شیوه‌های تقویت آن. فصلنامه تعاون، ۲۰(۲۱۲)، ۲۸-۲۷.
- حسینی، س. ش.، محمدی، ح. و سوری، ا. (۱۳۹۱). بررسی مدل‌ها و استراتژی‌های نوین تأمین مالی شرکت‌های تعاونی در اقتصاد ایران. پژوهشنامه اقتصادی (رویکرد اسلامی - ایرانی)، ۱۲(۴۴)، ۷۳-۹۸.
- حضرتی، م.، مجیدی، ب. و رحمانی، ب. (۱۳۸۹). شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های کشاورزی در توسعه اقتصاد روستایی بخش مرکزی شهرستان خداآینده. تعاون، ۲۱(۳)، ۸۹-۱۰۹.
- دانش جعفری، د. (۱۳۹۱). بررسی الگوی جمهوری اسلامی ایران در ترتیبات مشارکت عمومی-خصوصی در چارچوب چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور. مجموعه مقالات کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران. تهران، دانشگاه صنعتی شریف، ۴۳۵ ص.

- طالب، م. (۱۳۸۲). اصول و اندیشه‌های تعاون. تهران: سازمان مرکزی تعاون، معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج، دفتر آموزشی.
- عباسی، م. (۱۳۸۹). باور تعاون (تعاون در اندیشه و عمل). تهران: انتشارات مؤسسه توسعه روستایی ایران.
- عطائی، پ. و ایزدی، ن. (۱۳۹۴). سازه‌های تأثیرگذار بر زیان‌دهی تعاونی‌های روستایی (مورد مطالعه: تعاونی روستایی امیرکبیر در استان فارس). علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۱۱(۱)، ۱۸۱-۱۹۶.
- عطائی، پ.، ایزدی، ن. و یعقوبی فرانی، ا. (۱۳۹۵). مستندسازی تجربیات مدیریتی تعاونی‌های تولیدی موفق استان همدان. تعاون و کشاورزی، ۱۸(۵)، ۱-۲۸.
- کرامتی، ا.، مهram، ب.، شعبانی ورکی، ب. و مهرمحمدی، م. (۱۳۹۲). بازی دانایی نظریه زمینه‌ای برنامه درسی پنهان در نظام آموزش عالی ایران. دوفصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، ۷، ۸۵-۱۰۹.
- محمودی عالمی، ع. و اسمعیلی عالمی، ح. (۱۳۸۹). بررسی روش‌های تأمین مالی در طرح‌های کارآفرینانه بخش تعاون استان مازندران. فصلنامه تعاون، ۲۱(۱)، ۱۱۳-۱۱۴.
- ملانظری، م.، حجازی، ر. و صحرايي، م. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین روش‌های تأمین مالی (منابع برون سازمانی) و موفقیت و عدم موفقیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۲(۶)، ۶۵-۸۶.
- هیبتی، ف. و احمدی، م. (۱۳۸۹). مشارکت عمومی-خصوصی: نظام تأمین مالی و واگذاری پروژه‌های زیرساختی دولت‌های مرکزی و محلی به بخش خصوصی. مجموعه مقالات کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران. تهران، دانشگاه صنعتی شریف، ص ۲۸۶.
- یزدان‌پناه، ل. و صمدیان، ف. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر میزان موفقیت شرکت‌های تعاونی (مطالعه موردی صنایع دستی استان کرمان). تعاون، ۲۰(۲۰۲)، ۱۹-۲۹.

- Alizadeh, M. (2011). *An Analysis of Agricultural Producers' Cooperatives*. 1st International Conference on Cooperative Social, Economic and Cultural Capabilities. Iran, Kish Island.
- Aribaba, F. O. (2013). An investigation of the performance of cooperative thrift and credit societies in financing small-scale businesses in Nigeria. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(1), 401-405.
- Bernard, T., & Spielman, D. J. (2009). Reaching the rural poor through rural producer organizations? A study of agricultural marketing cooperatives in Ethiopia. *Food Policy*, 34(1), 60-69.
- Bruynis, C., Hahn, D. E., and Taylor, W. J. (1997). *Critical success factors for emerging agricultural marketing cooperatives*. American Cooperation, 50-54. An annual publication of the National Council of Farmer Cooperatives (NCFC).
- Chung, K. J., Lin, S. D., & Srivastava, H. M. (2016). The complete and concrete solution procedures for integrated vendor-buyer cooperative inventory models with trade credit financing in supply chain management. *Applied Mathematics and Information Sciences*, 10(1), 155-171.
- Hasheminejad, A., Choromzadeh, M., & Khosravipour, B. (2011). *Pathology of Agricultural Producers' Cooperatives in Iran*. 1st International Conference on Cooperative Social, Economic and Cultural Capabilities. Iran, Kish Island.

- Herrera, J. J. D., & Davó, N. B. (2016). From cooperative to hybrid organization: Internationalization. financing and crisis organizational management: *Policies and Practices in a Global Market* (pp. 150-174).
- Kim, J. (2014). *Public-private infrastructure cooperative: New infrastructure financing paradigm*. Vol. 2450. Transportation Research Record (pp. 136-143).
- Mohammadi Torkashvand, A., Badragheh, A., Allahyari, M. S., Samari, D., and Solouki, M. (2011). *Factors Affecting Failure of Fishery Cooperatives in Guilan Province*. 1st International Conference on Cooperative Social, Economic and Cultural Capabilities. Iran, Kish Island.
- Pachón, L. Á. S. (2016). Alternative financing instruments for Spanish cooperative. *Revista de Estudios Cooperativos (REVESCO)*, 122, 285-313.
- Perakash, D. (1994). *Our civil society and co-operative*, Delhi: International Cooperative Alliance,.
- Pischke, J. D. V., & Rouse, J. G. (2004). *New strategies for mobilizing capital in agricultural cooperatives*. FAO Corporate Document Repository: Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome. Viewed, 7 th September 2010.
- Rey, P., & Tirole, J. (2007). Financing and access in cooperatives. *International Journal of Industrial Organization*, 25(5), 1061-1088.

Specification of Financing Cooperatives Models to Public-Private Contribution in Developing Infrastructure with Grounded Theory

M.H. Ebrahimi^{1}, M. Azimi², H. Roodsaz³, V. Ghorbanizadeh⁴*

Received: Oct 18, 2016 Accepted: Mar 15, 2017

Abstract

The purpose of this study is to specific financing cooperatives to attend in private-public contribution. The research method was qualitative and phenomenological method. The population of the study was senior managers in cooperative section that 10 people were selected by using principle of saturation and semi-structured interview. Data were analyzed by coding and the reliability and validity was calculated by three criteria of acceptability, confidence and confirmatory. Discussion was about negative and positive of the new financing methods including profit cooperative securities, finance, and collective and mortgage financing. The findings showed that the best financing methods were profit cooperative securities and collective financing which had the most positive points and the leas negative points.

Keywords: Finance, Cooperatives, Public- Private Partnership, Grounded Theory

1. Assistant Professor, Department of Financial Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

* Corresponding Author

E-mail: mh.ebrahimi@atu.ac.ir

2. Doctoral Student, Department of Financial Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

3. Assistant Professor, Department of Public Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

4. Associate Professor, Department of Public Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran